אחרי מות - קדושים תשפ"ג

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון שנ"ו

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חַסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ, אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים עַכְשָׁו בְּפָרָשִׁיּוֹת **אַחֲרֵי מוֹת – קְדֹשִׁים**, וְעַל פִּי רַ"ב ב' פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ הֵן מְחֻבָּרוֹת, וְצַדִּיקִים אָמְרוּ הַרְבֵּה פְּרוּשִׁים בֵּין חִבּוּר שֶׁל 'אַחֲרֵי מוֹת' וּ'קְדֹשִׁים', וְאֶחָד מֵהַלְּמוּדִים הוּא שֶׁאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לָשִׂים מַבָּטוֹ עַל הַתַּכְלִית, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן שֶׁצְּרִיכִים לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם...

אָמְנָם אֲנַחְנוּ כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי, אֲבָל זֶה רַק **"כְּפְרוֹזְדוֹר לִפְנֵי הַטְּרַקְלִין"** (אָבוֹת ד, טז), זֶה הַמָּקוֹם שֶׁאָנוּ מְכִינִים אֶת עַצְמֵנוּ לְחַיֵּי נֶצַח.

וְרַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ לִזְכּוֹת לְ"חַיֵּי נֶצַח" כְּבָר בַּ'פְּרוֹזְדוֹר' הַזֶּה, שֶׁאָכֵן הוּא מָקוֹם שֶׁמְּחֻבָּר מֵרוּחָנִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת בְּיַחַד, וְלֹא רַק הַנְּשָׁמָה לְבַד, אֶלָּא רַק אַחַר כָּךְ – כְּשֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט אֶת גּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי – זֶה הַשָּׂכָר וְחַיֵּי הַנֶּצַח שֶׁלּוֹ, וּפֹה בְּזֶה הָעוֹלָם עֲדַיִן יֵשׁ עִנְיָן שֶׁל גַּשְׁמִיּוּת גַּם כֵּן, **אֲבָל עִם כָּל זֹאת יֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁגַּם כָּל זְמַן שֶׁאָדָם לָבוּשׁ בִּלְבוּשׁ גַּשְׁמִי בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי – הוּא כָּאן, וּבָרוּךְ ה' זוֹכֶה לְהִתְחַתֵּן וּלְהָקִים בַּיִת – וְלִקְשֹׁר כָּל זֶה לְרוּחָנִיּוּת, שֶׁכְּבָר עַתָּה יִהְיֶה קָשׁוּר לְ"חַיֵּי נֶצַח", זֶה – כַּמּוּבָן – לְמוּד שֶׁהוּא מַתָּנָה עֶלְיוֹנָה!**

אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁהַלְּמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה לְמוּד שֶׁל 'נֶצַח'!

מָחָר בַּלַּיְלָה בְּעֶזְרַת ה' מַתְחִילִין אֶת הַפְּפִירָה שֶׁל 'נֶצַח' מִיְּמֵי הַפְּפִירָה; הַיּוֹם סַיְּמְנוּ אֶת הַשָּׁבוּעַ הַשְּׁלִישִׁי – שֶׁהוּא כְּנֶגֶד מִדַּת הַתִּפְאֶרֶת, וְאַחַר כָּךְ נִכְנָסִים לִסְפִירַת הַנֶּצַח, וְיָדוּעַ לָנוּ שֶׁזֶּהוּ כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ, שְׁמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא כְּמִנְיַן 'נֶצַח' – 148, וּמַהוּ הַמּוּבָן שֶׁל 'נֶצַח'? 'נֶצַח' זֶה עִנְיָן 'נִצְחִי', דָּבָר שֶׁהוּא אַף פַּעַם לֹא נִגְמָר, כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין לוֹמַר "נֶצַח סֶלָה וָעֶד", דָּבָר שֶׁהוּא בְּלִי סוֹף, וְזֶה עִנְיָן רוּחָנִי, וְזוֹכִים לְזֶה אִם אָדָם מִתְחַבֵּר לְרוּחָנִיּוּת, הוּא מֵבִין שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ זֶה חֲתִיכָה אַחַת שֶׁל אֱלִקוּת, **וַאֲפִלּוּ דְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים שֶׁהוּא רוֹאֶה לִפְנֵי עֵינָיו, הוּא זוֹכֶה לְהִסְתַּכֵּל לִפְנִים**

מִן הַגַּשְׁמִיּוּת, הוּא זוֹכֶה לְהָבִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִמְצָא שָׁם!

כִּי הוּא מִתְבּוֹנֵן: "מַה מְּחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת הַדָּבָר הַגַּשְׁמִי הַזֶּה?" הֵן אִם זֶה בֶּן אָדָם שֶׁרוֹאִים אוֹתוֹ בְּגוּף גַּשְׁמִי, הֵן אִם זֶה בַּעֲלֵי חַיִּים גַּשְׁמִיִּים, הֵן אִם זֶה צְמָחִים, וְהֵן אִם זֶה דּוֹמֵם, שֶׁאֵלּוּ הֵם ד' חֶלְקֵי הַבְּרִיאָה – **דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר**, שֶׁלְּפִי רְאוּת עֵינֵינוּ הֵם נִרְאִים כְּמוֹ גַּשְׁמִיּוּת, אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הִסְתַּכְּלוּת אֲמִתִּית, הוּא מִתְבּוֹנֵן: "מַה מְּחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה? הֲרֵי שׁוּם דָּבָר לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ!"...

וְעַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁאָדָם יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְכָזֹאת הַשָּׂגָה שֶׁהוּא רוֹאֶה רַק אֶת הָרוּחָנִיּוּת שֶׁבַּדָּבָר, וּכְשִׁיחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל מוֹהַרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ [מוּבֵאת בְּאֶחָד מֵחֶלְקֵי 'שִׂיחוֹת מוֹהַרָא"שׁ', אוֹת אֱמוּנָה]: **אֲנַחְנוּ, בְּנֵי אָדָם פְּשׁוּטִים, רוֹאִים לְפָנֵי עֵינֵינוּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים, אֲבָל יֵשׁ לָנוּ אֱמוּנָה שֶׁבְּתוֹךְ הַדָּבָר הַגַּשְׁמִי הַזֶּה יֵשׁ אֱלֹקוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים שֶׁאוֹתוֹ הַדָּבָר הַגַּשְׁמִי מֵכִיל בְּתוֹכוֹ אֱלֹקוּת עֶלְיוֹנָה, אֲבָל אֵצֶל צַדִּיקִים, הֵם כָּל כָּךְ דְּבֵקִים בָּאוֹר הָאֵין סוֹף, הֵם יוֹדְעִים בִּידִיעָה בְּרוּרָה שֶׁהַכֹּל הוּא אֱלֹקוּת גָּמוּר, וְהֵם מִסְתַּכְּלִים בַּחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל שֶׁבְּכָל דָּבָר** (כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ בַּתּוֹרָה הָרִאשׁוֹנָה בְּלִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן), **אֵצֶל צַדִּיקִים אֵלּוּ הַכֹּל אֱלֹקוּת, וְהֵם מַאֲמִינִים שֶׁיֵּשׁ גַּם גַּשְׁמִיּוּת בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַדָּבָר...**

אוּלַי זֶה נִשְׁמָע קָצַת מַצְחִיק, כִּי הֲרֵי רוֹאִים אֶת הַגַּשְׁמִיּוּת לִפְנֵי הָעֵינַיִם, וּמַדּוּעַ צְרִיכִים 'לְהַאֲמִין' בָּזֶה? אֲבָל מִי שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בָּזֶה הוּא מֵבִין: **מַחְי' 'גַּשְׁמִיּוּת'? אֵיךְ הַדָּבָר הַזֶּה הִשְׁתַּלְשֵׁל מֵרוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, מֵ'אֵין סוֹף', דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת עַד שֶׁיָּצָא מִזֶּה דָּבָר גַּשְׁמִי? הֲרֵי זֶה דָּבָר שֶׁהוּא פְּלָאֵי פְּלָאִים...**

וְזֶה הַפֶּלֶא שֶׁל הַבְּרִיאָה, וּכְמוֹ שֶׁמַּסְבִּיר הָרַמְ"א בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (סִימָן ו) אֶת הַמִּלִּים בִּבְרָכַת 'אֲשֶׁר יָצַר': "**רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת**", מַה זֶּה "'**מַפְלִיא**' לַעֲשׂוֹת"? מַהוּ הַ'פֶּלֶא'? מַסְבִּיר הָרַמְ"א, שֶׁהַפֶּלֶא הוּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַבֵּר רוּחָנִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת בְּיַחַד!

וְזֶה הַפֶּלֶא הַכִּי גָּדוֹל, כִּי הֲרֵי אֱלֹקוּת זֶה לֹא דָּבָר מַמָּשִׁי, וּכְמוֹ אֲוִיר, יְכוֹלִין לְהַסְבִּיר לְבֶן אָדָם מַהוּ 'אֲוִיר'?... אֵין לָזֶה שׁוּם מַמָּשׁוּת, אֲבָל הוּא קַיָּם, וַאֲנַחְנוּ נוֹשְׁמִים אֶת זֶה וְחַיִּים אֶת זֶה, וְלֹא יְכוֹלִים לְהַסְבִּיר לְבֶן אָדָם מַהוּ אֲוִיר – אֵיזֶה צֶבַע זֶה, אֵיזוֹ מַמָּשׁוּת יֵשׁ לָזֶה, וְכָךְ הוּא אֵצֶל אֱלֹקוּת, שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת וְאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל, וְאֵיךְ בָּאֱמֶת מֵהָאֱלֹקוּת

הַזֹּאת נַעֲשָׂה דָּבָר גַּשְׁמִי? זֶה פְּלִאֵי הַבְּרִיאָה! זוֹ הַפְּלִיאָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל הַבְּרִיאָה!

וְצַדִּיקִים רוֹאִים אֶת זֶה תָּמִיד, כִּי הֵם מִסְתַּכְּלִים עַל הָרוּחָנִיּוּת שֶׁבַּבְּרִיאָה, אֵיךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, אָז אֶצְלָם זֶה דָּבָר פָּשׁוּט שֶׁהַכֹּל רוּחָנִיּוּת, וְהֵם צְרִיכִים אֱמוּנָה לְהַאֲמִין שֶׁזֶּה דָּבָר גַּשְׁמִי גַּם כֵּן...

זוֹ נִקְרֵאת הַשָּׂגָה 'נִצְחִית', דָּבָר שֶׁיִּשָּׁאֵר לָאָדָם לְעוֹלָם, כִּי חֲרֵי סוֹף כָּל סוֹף הוּא יִצְטָרֵךְ לַעֲלוֹת לַמַּשָּׂג הַזֶּה – שֶׁהוּא יִחְיֶה 'חַיֵּי נֶצַח', חַיִּים רוּחָנִיִּים, **וְרַבֵּנוּ הוּא זֶה שֶׁמְּלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם – בְּאוֹתוֹ ה'פְּרוֹזְדוֹר' – כְּבָר נִזְכֶּה לִחְיוֹת קְשׁוּרִים אֶל הָרוּחָנִיּוּת הַזֹּאת, שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה כָּל כָּךְ עֶסֶק מִכָּל עִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁלֹּא נִפֹּל בִּקְטָנוּת הַמֹּחִין מִכָּל הַחַיִּים הַגַּשְׁמִיִּים.**

הֵן אֱמֶת שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וְצָרִיךְ לֶאֱכֹל וְלִישֵׁן וּלְפַרְנֵס אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ, אֲבָל רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ בְּתוֹךְ כָּל זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת הַקְּדֻשָּׁה הֲכִי גְּדוֹלָה! מַה שֶּׁנִּדְמֶה לְךָ שֶׁהוּא רָחוֹק וּמְנֻתָּק מֵהַקְּדֻשָּׁה – כְּלָל וּכְלָל לֹא, אֶלָּא הוּא שׁוֹאֵב כָּל חִיּוּתוֹ מֵהַקְּדֻשָּׁה הַזֹּאת!

וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַפְסִיק לַעֲשׂוֹת עֶסֶק מֵהַגַּשְׁמִיּוּת – הוּא זוֹכֶה לְהָבִין שֶׁהַכֹּל קָשׁוּר לְרוּחָנִיּוּת, וְאֵת אוֹמֶרֶת שֶׁהִגִּיעַ אָדָם מְפַחֵד 'מֵאַיִן יִהְיֶה לִי כֶּסֶף?... הֲרֵי אֲנִי כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְצָרִיךְ לְשַׁלֵּם חֶשְׁבּוֹנוֹת, לִקְנוֹת דְּבָרִים וְכוּ', מֵאֵיפֹה אַשִּׂיג אֶת זֶה?'... אֲבָל כְּשֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁבְּעֶצֶם כֶּסֶף זֶה גַּם כֵּן רוּחָנִיּוּת, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל מְכַנֶּה אֶת הַכֶּסֶף בְּשֵׁם 'גְּוָנִין נְהוֹרִין' – אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כה), וּכְשֶׁיּוֹרְדִים כָּאן לְמַטָּה הֵם מִתְגַּשְׁמִים וְנַעֲשִׂים כֶּסֶף, אֲבָל הַמָּקוֹר שֶׁל זֶה הוּא בְּרוּחָנִיּוּת, אֲזַי אִם הוּא צָרִיךְ בֶּאֱמֶת לְהַשִּׂיג אֶת הַכֶּסֶף, אָכֵן הוּא עוֹשֶׂה פְּעֻלּוֹת גַּשְׁמִיּוֹת, בְּחִינַת (דְּבָרִים יד, כט) "**לְמַעַן יְבָרֶכְךָ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה**", אֲבָל הוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל הָעִנְיָן הַזֶּה בָּא מִמָּקוֹם עֶלְיוֹן מְאֹד, וְהַדֶּרֶךְ הֲכִי בְּטוּחָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת זֶה הוּא עַל יְדֵי תְּפִלָּה!

רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יא) שֶׁכְּפִי שֶׁאָדָם מְפַרְנֵס לְאָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם בִּתְפִלָּתוֹ – כֵּן יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה; זֶה דָּבָר נִפְלָא... וּמַהוּ הַמַּשָּׂג 'לְפַרְנֵס לְאָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם בִּתְפִלָּתוֹ'? כִּבְיָכוֹל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זֶהוּ הַתַּעֲנוּג הֲכִי גָּדוֹל, כְּשֶׁיֵּשׁ פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם בֶּן אָדָם שֶׁמַּכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל זֶה רַק מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!

כָּל הַדְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ לִפְעָמִים – נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים שֶׁצָּרִיךְ לַעֲבֹר וְכוּ', הַכֹּל זֶה מִן הַשָּׁמַיִם כְּדֵי לְקָרֵב אוֹתָנוּ יוֹתֵר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! אִם לֹא הָיָה לָנוּ אֶת הַצָּרָךְ הַזֶּה – שֶׁאָדָם צָרִיךְ פַּרְנָסָה, רְפוּאָה, יְשׁוּעָה, שִׁדּוּךְ, יְלָדִים, נַחַת מֵהַיְלָדִים, כָּל אֶחָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ – לֹא הָיָה לָאָדָם אֶת הַהַכְנָעָה הָאֲמִתִּית, שֶׁהוּא מַכִּיר בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא מֻגְבָּל!

סוֹף כָּל סוֹף אָדָם נִמְצָא פֹּה בָּזֶה הָעוֹלָם, וְהַנִּשְׁמִיּוּת – בְּאֵיזוֹ מִדָּה מְסֻיֶּמֶת – מַגְבִּילָה אֶת הָאָדָם, אֲבָל מֵיָּד כְּשֶׁאָדָם מֵבִין שֶׁהַהַגְבָּלָה וְהַצְּמָצוּם בָּאָה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי הוּא רוֹצֶה שֶׁאָדָם יַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְיַכִּיר אֶת הָאֱמֶת מֵהֵיכָן בָּא לוֹ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, וּבָרוּר לוֹ שֶׁרַק זוֹ הִיא הַדֶּרֶךְ הַיְחִידִית שֶׁאֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ מִשָּׁם אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ, אָדָם מַתְחִיל לִחְיוֹת חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי... וְהוּא כְּבָר מָלֵא תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ – עַל הַבְּרִיאוּת שֶׁלּוֹ, עַל הַכֹּל! עַל זֶה שֶׁהוּא זוֹכֶה לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, הוּא זוֹכֶה לְהִתְחַתֵּן, הוּא זוֹכֶה לִילָדִים, הוּא מַכִּיר שֶׁכָּל פֶּרֶט וּפֶרֶט זוֹ מַתָּנָה עֶלְיוֹנָה, וְהוּא מוֹדֶה עַל זֶה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל יְדֵי הַתּוֹדָה וְהוֹדָאָה הַזֹּאת הוּא מַמְשִׁיךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁפַע!

נִמְצָא שֶׁבְּעֶצֶם זוֹ הָעֲבוֹדָה שֶׁל הָאָדָם בְּכָל יְמֵי חַיָּיו – לְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ לְ'חַיִּים נִצְחִיִּים'.

וְזוֹ תּוֹרָה שְׁלֵמָה בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן (חֵלֶק א, סִימָן כא), שֶׁרַבֵּנוּ דִּבֵּר אָז מֵ"חַיִּים נִצְחִיִּים", וְאוֹמֵר שָׁם רַבֵּנוּ: "**חַיִּים נִצְחִיִּים הֵם רַק לְהִ' יִתְבָּרַךְ**" – עִנְיַן שֶׁל 'נֶצַח סֶלָה וָעֶד', הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה, זֶה שַׁיָּךְ רַק לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

אֲבָל מַמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ [אֵיזֶה גִּלּוּי שְׁכִינָה זֶה!]: "**וּמִי שֶׁנִּכְלָל בְּשָׁרְשׁוֹ, דְּהַיְנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ**" – אֵלּוּ בְּטוּיִים מְאֹד מְאֹד עֶלְיוֹנִים, מַה זֶּה 'לְהִכָּלֵל בְּשָׁרְשׁוֹ'? הָבָה וְנַסְבִּיר אֶת זֶה בִּפְשִׁיטוּת: לְכָל דָּבָר יֵשׁ שֹׁרֶשׁ, וְהִנֵּה כָּאָמוּר, אֲנַחְנוּ כָּאן בָּזֶה הָעוֹלָם, אֲבָל יֵשׁ לָנוּ שֹׁרֶשׁ, בָּאנוּ מִמָּקוֹר עֶלְיוֹן!

הַנְּשָׁמָה שֶׁלָּנוּ יָרְדָה וְהִגִּיעָה לְזֶה הָעוֹלָם כְּשֶׁנּוֹלַדְנוּ, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאן... וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׂם אֶת הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת בְּתוֹךְ גּוּף, וְלַזְּמַן הַמֻּגְבָּל הַזֶּה שֶׁאֲנַחְנוּ כָּאן בָּזֶה הָעוֹלָם – זֶה מְקוֹמָהּ שֶׁל הַנְּשָׁמָה, אֲבָל **הַשֹּׁרֶשׁ** הוּא בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְהָעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ הִיא "**לְהִכָּלֵל בְּשָׁרְשֵׁנוּ**" – לַחֲזֹר לְשֹׁרֶשׁ הַנְּשָׁמָה שֶׁלָּנוּ...

וְכָאָמוּר: **זֶה כָּאן בָּזֶה הָעוֹלָם!** אַחַר כָּךְ, כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה תַּחְזֹר לִמְקוֹמָהּ, אֵין זוֹ שְׁלֵמוּת הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, כִּי הֲלֹא זוֹ

טִבְעָהּ – לַחֲזֹר לְשָׁרְשָׁהּ, וּ"לְהִכָּלֵל **בְּשָׁרְשׁוֹ**" הַיְנוּ שֶׁאָדָם נִמְצָא כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהוּא תָּמִיד מְנַסֶּה לְחַבֵּר אֶת עַצְמוֹ לְרוּחָנִיּוּת, מִסְתַּכֵּל עַל הַפְּנִימִיּוּת שֶׁלּוֹ!

רֹב בְּנֵי אָדָם מִסְתַּכְּלִים עַל עַצְמָם בְּמַבָּט גַּשְׁמִי בִּלְבַד, הוּא מִסְתַּכֵּל בָּ'רְאִי' וְחוֹשֵׁב: יֵשׁ לִי כּוֹבַע כָּזֶה, לְבוּשִׁים כָּאֵלּוּ, מַרְאֶה כָּזֶה, וְזֶה מַה שֶּׁאֲנִי... **אֲבָל בֶּאֱמֶת, זֶה אַתָּה?! אֶכֶן יֵשׁ כָּל מִינֵי צוּרוֹת שֶׁל פַּרְצוּפִים שׂוֹנִים וְכוּ', אֲבָל זֶה מִי שֶׁאַתָּה?! הַגּוּף הַזֶּה הוּא רַק כְּלִי, הָעִקָּר הוּא הַפְּנִימִיּוּת שֶׁלְּךָ – הַמֹּחַ שֶׁלְּךָ! אֵיפֹה מִשְׁכַּן הַנְּשָׁמָה? בְּתוֹךְ מֹחַ הָאָדָם!**

וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּ'לְשֵׁם יִחוּד' שֶׁלִּפְנֵי הַנָּחַת תְּפִלִּין: "**הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן**", כִּי שָׁם הוּא מִשְׁכַּן הַנְּשָׁמָה, מַה שֶּׁאָדָם חוֹשֵׁב – זוֹ הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ, וּמִזֶּה יוֹרֵד אֶת הַלֵּב שֶׁלּוֹ, כִּי בַּלֵּב יֵשׁ כְּבָר אֶת הָרְגָּשׁוֹת – הֵן לְטוֹבָה, וְהֵן לְהֶפֶךְ הַמְּשִׁיכוֹת לא–טוֹבוֹת וּכְלָל הַתַּאֲוֹת זֶה בָּא מֵהַלֵּב, וְצַדִּיקִים '**לִבָּם בְּרִשׁוּתָם**' – הֵם נוֹתְנִים לַמֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַלֵּב, הֵם יוֹדְעִים: **אִם זֶה רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – זֶה טוֹב בִּשְׁבִילִי, אִם זֶה לֹא רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – אֲנִי לֹא רוֹצֶה וְלֹא צָרִיךְ**; הַלֵּב הוּא בְּרִשׁוּת הַצַּדִּיק, הַיְנוּ שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עָלָיו, וְהָעִקָּר שֶׁהוּא נוֹתֵן אֶת הַחִיּוּת וְכָל יַחְסוֹ אֶל הַנְּשָׁמָה – הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ, וְאָדָם כָּזֶה הוּא זוֹכֶה לִחְיוֹת בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, הוּא לֹא מִסְתַּכֵּל עַל הַגַּשְׁמִיּוּת.

וּבִכְלָל כָּל הָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁאָדָם מִסְתַּכֵּל בָּ'רְאִי' וְרוֹאֶה שֶׁהָאַף שֶׁלּוֹ בַּמָּקוֹם... אוֹ הָאָזְנַיִם שֶׁלּוֹ בַּמָּקוֹם... **מָה אַתָּה מִסְתַּכֵּל עַל זֶה? אֶכֶן צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַפָּאוֹת שֶׁיִּהְיוּ מְסֻדָּרוֹת – בְּסֵדֶר, אֲבָל מַה יוֹתֵר מִזֶּה?... מָה אַתָּה רוֹצֶה לִרְאוֹת?...**

יְדוּעִים סִפּוּרִים רַבִּים עַל צַדִּיקִים, שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם 'רְאִי' בַּבַּיִת, הֵם לֹא רָאוּ אֶת עַצְמָם בְּ'רְאִי' אַף פַּעַם, לִפְעָמִים כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם מְסֻיָּם שֶׁהָיָה בּוֹ 'רְאִי', וְרָאוּ אֶת עַצְמָם בּוֹ, הֵם קָפְצוּ מִבֶּהָלָה: "**מִי הוּא הַנִּרְאֶה שָׁם? מַמָּשׁ מְאִירָה עָלָיו הַשְׁכִינָה!**"... כִּי רָאוּ אֶת הַפַּרְצוּף הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּהֶם, וְצַדִּיקִים זוֹכִים שֶׁמְּאִירָה עֲלֵיהֶם הַשְׁכִינָה, אֲבָל הֵם אַף פַּעַם לֹא רָאוּ אֶת עַצְמָם וְלֹא יָדְעוּ אֵיךְ נִרְאִים...

וְלָזֶה רַבֵּנוּ מְנַסֶּה לְהָבִיא אוֹתָנוּ; מָה עִנְיָן הַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁרַבֵּנוּ לִמֵּד אוֹתָנוּ? מַה זוֹ 'הִתְבּוֹדְדוּת'? תְּחִלָּה בְּוַדַּאי זֶה עִנְיָן שֶׁל תְּפִלָּה פְּרָטִית שֶׁל אָדָם שֶׁמּוֹצִיא מִתּוֹךְ לִבּוֹ, אֲבָל מַה קּוֹרֶה בְּהִתְבּוֹדְדוּת? שֶׁאָדָם מִתְקָרֵב אֶל הָעִנְיָן

הַזֶּה שֶׁרַבֵּנוּ מַזְכִּיר פֹּה: "לְהִכָּלֵל בְּשָׁרְשׁוֹ" – עַכְשָׁו אֲנִי לֹא עִם בְּנֵי אָדָם!

כִּי זֶה דָּבָר שֶׁהוּא מְנִיעָה וּמְעַכֵּב גָּדוֹל לְאָדָם לְהִתְחַבֵּר לְרוּחָנִיּוּת, אִם הוּא תָּמִיד עָסוּק עִם אֲנָשִׁים – "מָה הַהוּא אוֹמֵר?" "מָה הַהוּא חוֹשֵׁב?" "מָה הַהוּא יִתֵּן לִי?" "אֵיךְ הַהוּא יְכַבֵּד אוֹתִי?" כָּל מִינֵי דְּבָרִים הַמַּפְרִיעִים לְהִדָּבְקוּת אָדָם בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלָכֵן רַבֵּנוּ לִמֵּד אוֹתָנוּ אֶת עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁאָז הָאָדָם הוּא לְבַד, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לב, כה) "וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ", יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא 'לְבַדּוֹ' – לְבַד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!

וְאֶת רַבֵּנוּ בִּקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ וְלִמֵּד אוֹתָנוּ: **אַתָּה רוֹצֶה לְהִתְחַבֵּר לְרוּחָנִיּוּת?** וְכָאָמוּר, מְדֻבָּר כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, **אֲבָל אִם אַתָּה עָסוּק 24 שָׁעוֹת בִּימָמָה, 7 יָמִים בְּשָׁבוּעַ, עִם אֲנָשִׁים, וְעִם כָּל הָעַסָּקִים שֶׁלְּךָ, וְאֵין לְךָ אֲפִלּוּ שׁוּם זְמַן שֶׁאַתָּה לְבַד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵיךְ תַּגִּיעַ אֲפִלּוּ לְאֵיזוֹ הַרְגָּשָׁה אוֹ טְעִימָה קְטַנָּה מֵהָעִנְיָן הַזֶּה?! הֲרֵי אַתָּה עָסוּק תָּמִיד עִם אֲנָשִׁים וְעִם עַסָּקִים...**

וְנָגִיד אֲפִלּוּ שֶׁמְּדֻבָּר בִּדְבָרִים טוֹבִים – אַתָּה לוֹמֵד עִם אֲנָשִׁים, וְאַתָּה עוֹסֵק בְּפַרְנָסָה, וְאַתָּה נִמְצָא בַּבַּיִת וּמְטַפֵּל בַּמִּשְׁפָּחָה, הַכֹּל בְּסֵדֶר, **אֲבָל אַתָּה נוֹתֵן לְעַצְמְךָ גַּם כַּמָּה דַּקּוֹת בְּיוֹם שֶׁבָּהֶן אַתָּה לְבַדְּךָ עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא?** וּבְעָצֶם אַתָּה לְבַד עִם הַנְּשָׁמָה שֶׁלְּךָ, הֵיכָן אֲנִי מוֹצֵא אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? **בְּתוֹכִי! בְּתוֹךְ הַמּוֹחַ שֶׁלִּי, בְּתוֹךְ הַלֵּב שֶׁלִּי!**

וְלָכֵן רַבֵּנוּ קָרָא לָזֶה 'הִתְבּוֹדְדוּת', שֶׁהוּא בִּטּוּי הַמּוּבָא בֶּאֱמֶת בְּהַרְבֵּה סְפָרִים, אֲבָל רַבֵּנוּ לִמֵּד אוֹתָנוּ "לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה": **לָךְ לְמָקוֹם לְבַד וְתִתְבּוֹדֵד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כַּמָּה שֶׁאַתָּה יָכוֹל!**

נַתְחִיל עִם חָמֵשׁ דַּקּוֹת: תִּפַּח חָמֵשׁ דַּקּוֹת, שֵׁב בְּאֵיזֶה מָקוֹם לְבַד – אִם זֶה בְּחֶדֶר, אִם זֶה בְּטִיּוּל לְבַד, הֵיכָן שֶׁאַתָּה נִמְצָא, וְעַתָּה נִמְצָא אַתָּה לְבַד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַף אֶחָד לֹא מְבַלְבֵּל אוֹתְךָ, לֹא יוֹדֵעַ אֵיפֹה אַתָּה וּמָה אַתָּה עוֹשֶׂה, וְעַתָּה כֻּלְּךָ מְחֻבָּר עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְתִטְעַם מֵהָעִנְיָן הַזֶּה: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי עַכְשָׁו לְבַד אִתְּךָ! אֵין לִי עֵסֶק עִם אַף אֶחָד, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לְדַבֵּק אֶת נִשְׁמָתִי אֵלֶיךָ!".

כַּמּוּבָן, אָדָם שֶׁיַּתְחִיל לְטַעֲם דָּבָר כָּזֶה – זֶה יְגָרֶה אוֹתוֹ, וְהוּא יִרְצֶה עוֹד וְעוֹד וְעוֹד... אִם הוּא יִזְכֶּה לְטַעֲם זֹאת, זֶה נִקְרָא "לְהִתְעַנֵּג עַל ה'" – שֶׁאָדָם

מַתְחִיל לְהָבִין שֶׁגַּשְׁמִיּוּת זֶה אָמְנָם גַּשְׁמִיּוּת, אֲבָל **מָה אֲנִי עוֹשֶׂה עִם הַגַּשְׁמִיּוּת הַזֹּאת? אֲנִי מְחַבֵּר אֶת זֶה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! נִמְצָא אִם כֵּן, שֶׁהִפְכְתִּי אֶת כָּל חַיֵּי הַגַּשְׁמִיִּים – לְחַיִּים רוּחָנִיִּים!**

זוֹ טְעִימָה בְּפֵרוּשׁ הֶמְשֵׁךְ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ שָׁם: "וּמִי שֶׁנִּכְלַל בְּשָׁרְשׁוֹ, דְּהַיְנוּ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, **הוּא גַּם כֵּן חַי לָנֶצַח**" – מָה רַבֵּנוּ אוֹמֵר לָנוּ כָּאן? שֶׁיֵּשׁ עִנְיָן כָּזֶה שֶׁאָדָם יָכוֹל לִהְיוֹת כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲבָל הוּא חַי "חַיֵּי נֶצַח"...

וְאַדְרַבָּה, דַּיְקָא בִּגְלַל שֶׁחָיִיתָ כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, אוֹ שֶׁאַתָּה עֲדַיִן כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאַתָּה זוֹכֶה לְחַבֵּר אֶת הַחַיִּים הַגַּשְׁמִיִּים שֶׁלְּךָ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, זוֹ מַעֲלָה כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה שֶׁשּׁוּם מַלְאָךְ וְשָׂרָף לֹא יָכוֹל לְהַרְאוֹת אֶת זֶה!

מַלְאָכִים, שְׂרָפִים, אוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, הֵם שִׂכְלִיִּים נִפְרָדִים, הֵם לֹא בָּאִים בְּתוֹךְ גּוּף גַּשְׁמִי, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הַמַּלְאָכִים [יֵשׁ 'עוֹלָם הַמַּלְאָכִים'] וְהֵם עוֹשִׂים אֶת הַשְּׁלִיחוּת שֶׁלָּהֶם, וְהֵם – כַּמּוּבָן – עוֹבְדִים אֶת ה', וּמְהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּכְמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בַּתְּפִלָּה אֶת כָּל סֵדֶר שִׁיר הַמַּלְאָכִים – הֵן בְּסֵדֶר קְרִיאַת שְׁמַע, וְכֵן אַחַר כָּךְ בַּאֲמִירַת הַקְּדֻשָּׁה: "נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ" – כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים, וַאֲנַחְנוּ מַזְכִּירִים אֶת זֶה תָּמִיד.

ג' פְּעָמִים בַּתְּפִלָּה אֲנַחְנוּ מַזְכִּירִים אֶת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהַמַּלְאָכִים אוֹמְרִים: הַמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן הוּא בִּבְרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, בִּבְרָכַת "יוֹצֵר אוֹר", הַשֵּׁנִי הוּא בְּקְדֻשָּׁה שֶׁבַּחֲזָרַת הַשַּׁ"ץ, וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא בְּ"וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל": "וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל"; מָה הַהֶבְדֵּל בֵּין ג' מְקוֹמוֹת אֵלּוּ?

הַדָּבָר מְבֹאָר בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וּמְפָרְשֵׁי הַתְּפִלָּה: הַמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא בִּבְרָכַת "יוֹצֵר אוֹר", בּוֹ אֲנוּ מַזְכִּירִים אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁל הַמַּלְאָכִים, וַאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים וּמְסַפְּרִים אֵיךְ שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וַאֲנַחְנוּ מִתְפַּעֲלִים מִזֶּה מְאֹד, וְאוֹמְרִים שָׁם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא **"בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, יוֹצֵר מְשָׁרְתִים, וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם, כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים כֻּלָּם קְדוֹשִׁים"** – אֲנַחְנוּ מְסַפְּרִים בְּדִיּוּק מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה...

כַּמּוּבָן, אָדָם צָרִיךְ זְכוּת כְּדֵי לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ אֶת זֶה, אֲבָל קִבְּעוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּתוֹךְ הַסִּדּוּר שֶׁנֹּאמַר אֶת זֶה,

וּכְשֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים אֶת זֶה – זֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה וְשׁוֹמְעִים אֶת זֶה!

וּמְפָרְטִים מַמָּשׁ בִּפְרָטִיּוּת: **"וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה, וּמְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין"** וְכוּ', חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הֵבִיאוּ לָנוּ כָּל פְּרָט הַקּוֹרֶה עִם הַמַּלְאָכִים... זֶה מַמָּשׁ תַּעֲנוּג... **"עוֹנִים בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"**, וּמַמְשִׁיכִים: **"וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ"** – כִּי יֵשׁ כָּל מִינֵי דַּרְגּוֹת שֶׁל מַלְאָכִים, **"בִּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים"** וְכוּ' **"בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ"**, אֲנַחְנוּ מְסַפְּרִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **"אַתָּה! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לְךָ כָּאֵלּוּ מְשָׁרְתִים שֶׁכֻּלָּם מְשַׁבְּחִים וּמְהַלְּלִים לְשִׁמְךָ יִתְבָּרַךְ!"**...

אַחַר כָּךְ אֲנַחְנוּ מַמְשִׁיכִים אֶת הַתְּפִלָּה, וּמִתְפַּלְּלִים אֶת תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, וּכְשֶׁאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים אֲנַחְנוּ גַּם כֵּן עוֹלִים לַמָּקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד.

מִי שֶׁקָּצַת יוֹדֵעַ בְּסִדּוּר הַתְּפִלָּה, בִּתְפִלָּה אָדָם הוֹלֵךְ מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה, מָשָׁל לְאָדָם שֶׁצָּרִיךְ לַעֲלוֹת אַרְבַּע קוֹמוֹת, וְכִי הוּא יָכוֹל לִקְפֹּץ בְּרֶגַע אֶחָד עַד לְמַעְלָה? אֲפִלּוּ הַגִּבּוֹר הַכִּי גָּדוֹל לֹא עוֹשֶׂה זֹאת בְּשָׁנִיָּה אַחַת... אֶלָּא הוֹלֵךְ וְעוֹלֶה אֶת הַקּוֹמָה הָרִאשׁוֹנָה, מַגִּיעַ לַשֵּׁנִיָּה, עוֹלֶה לַשְּׁלִישִׁית, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְקוֹמָה רְבִיעִית, וְכָךְ הוּא סֵדֶר הַתְּפִלָּה: מַתְחִילִין עִם סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת, וְאַט אַט עוֹלִים...

וְעַל כֵּן הִזְהִיר הָאַר"י הַקָּדוֹשׁ שֶׁלֹּא לְדַלֵּג עַל שׁוּם חֵלֶק בַּתְּפִלָּה, כִּי בָּזֶה מַחְסִיר וְחוֹתֵךְ מֵאֵלּוּ הַקּוֹמוֹת; אֵיךְ אַתָּה רוֹצֶה לַעֲלוֹת יְשִׁירוֹת לָעוֹלָם הַגָּבוֹהַּ – מִיָּד לִתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה – לְלֹא שֶׁעָלִיתָ מִקֹּדֶם מִלְּמַטָּה?... **מֻכְרָחִים לָלֶכֶת מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה!**

וְכָךְ סֵדֶר הַתְּפִלָּה: דָּבָר רִאשׁוֹן אוֹמְרִים בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, וְאַחַר כָּךְ מַתְחִילִים בַּאֲמִירַת הַקָּרְבָּנוֹת, שֶׁבָּזֶה מְזַכִּירִים אֶת כָּל עֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהָיְתָה עֲבוֹדָה גַּשְׁמִית – עִנְיְנֵי הַקָּרְבָּנוֹת, תְּחִלָּה פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר – לִרְחֹץ אֶת הַיָּדַיִם וְהָרַגְלַיִם, וְאַחַר כָּךְ פָּרָשַׁת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, וְאַחַר כָּךְ קָרְבַּן הַתָּמִיד וּקְטֹרֶת וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה "לְטַהֵר וּלְתַקֵּן אֶת עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה", שֶׁזֶּה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי, וְעוֹשִׂים בָּזֶה "רֵיחַ נִיחוֹחַ לה'", כִּי כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה, שֶׁנַּבְיא אֶת הַקָּרְבָּנוֹת וְהַקְּטֹרֶת וְכוּ' וְזֶה גּוֹרֵם נַחַת רוּחַ לְמַעְלָה; כָּל זֶה הוּא 'עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה' – אֲמִירַת הַקָּרְבָּנוֹת.

אַחַר כָּךְ עוֹלִים דַּרְגָּה: **פְּסוּקֵי דְזִמְרָה** – שִׁיר וְשֶׁבַח לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא; וּפֹה כְּבָר מַתְחִילִין לְהִכָּנֵם לְעוֹלָם הַמַּלְאָכִים, שֶׁהֵם עוֹסְקִים תָּמִיד בְּשִׁירָה וְזִמְרָה, וַאֲנַחְנוּ גַּם כֵּן מְכִינִים אֶת עַצְמֵנוּ לְכָךְ: "הוֹדוּ לַה' קִרְאוּ בִשְׁמוֹ", "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם", כָּל הַ"הַלְלוּיָהּ" וְכוּ', מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ הֵם בְּ'**עוֹלָם הַיְצִירָה**' [יֵשׁ סִדּוּרִים שֶׁכָּתוּב בְּפֵרוּשׁ אֵיזֶה עוֹלָם בְּכָל שְׁלָב בַּתְּפִלָּה], שֶׁזֶּה בְּעִקָּר 'עוֹלָם הַמַּלְאָכִים', כְּאָמוּר.

כְּשֶׁאֲנַחְנוּ עוֹלִים קְצָת יוֹתֵר לְמַעְלָה – בִּרְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, שָׁם זֶה כְּבָר '**עוֹלָם הַבְּרִיאָה**', שֶׁזֶּה נִקְרָא עוֹלָם שֶׁל כִּסֵּא הַכָּבוֹד, מַהוּ 'כִּסֵּא הַכָּבוֹד'? הַמָּקוֹם שֶׁכְּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ, וְהַמָּקוֹם שֶׁל שְׂרֵשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְשָׁם יֵשׁ אֶת הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם הַמֶּרְכָּבָה שֶׁל הַכִּסֵּא, וְשָׁם אָנוּ מַזְכִּירִים כַּנַּ"ל שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלָמָּה אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים אֶת זֶה? בָּזֶה אָנוּ אוֹמְרִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לְךָ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה צְבָאוֹת וְצִבְאֵי צְבָאוֹת שֶׁל מַלְאָכִים שֶׁמְּשַׁבְּחִים אוֹתְךָ**; אֶת זֶה עוֹשִׂים בִּבְרִכּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, וְאַחַר כָּךְ אוֹמְרִים קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁזּוֹ קַבָּלַת עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

אַחַר כָּךְ אֲנַחְנוּ זוֹכִים לַעֲלוֹת לְמָקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד, שֶׁזֶּה נִקְרָא עַל פִּי הַמָּשָׁל הַנַּ"ל שֶׁהִגִּיעָנוּ לַקּוֹמָה הָרְבִיעִית, וּפֹה אָנוּ סְמוּכִים וּקְרוֹבִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמֻתָּר לָנוּ לְבַקֵּשׁ: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנַחְנוּ בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וַאֲנַחְנוּ מְסַדְּרִים שִׁיר וּשְׁבָחָה לְפָנֶיךָ** – שֶׁזֶּה בְּגִ' הַבְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, אַחַר כָּךְ כָּל הַבַּקָּשׁוֹת: "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת", "הַשִּׁיבֵנוּ", "סְלַח לָנוּ", "רְפָאֵנוּ", כָּל הַבַּקָּשׁוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים, כִּי הִגַּעְנוּ לְמָקוֹם גָּבוֹהַּ מַמָּשׁ, כִּבְיָכוֹל בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְהוּא בְּ'**עוֹלָם הָאֲצִילוּת**'; זוֹ תְּפִלַּת הָעֲמִידָה.

אַחַר כָּךְ יֵשׁ עִנְיָן שֶׁל חֲזָרַת הַשַּׁ"צ, שֶׁבְּנֵי אָדָם לֹא מְבִינִים זֹאת – "הֲרֵי הִתְפַּלַּלְתִּי כְּבָר, וּמַדּוּעַ אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ עַכְשָׁו עוֹד הַפַּעַם אֶת הַחַזָּן שֶׁחוֹזֵר אֶת הַתְּפִלָּה?"...

מַסְבִּיר רַבִּי נָתָן עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ (בְּלִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סה), שֶׁהַשְׁלֵמוּת שֶׁל הַתְּפִלָּה הוּא לֹא שֶׁ"גָּמַרְתִּי אֶת הַתְּפִלָּה – וְזֶהוּ... אֲנִי הוֹלֵךְ הַבַּיְתָה"... אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בֶּאֱמֶת, הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל כָּךְ קָשׁוּר

לַתְּפִלָּה, עַד שֶׁאָמְנָם גָּמַרְתִּי – אֲבָל עֲדַיִן לֹא הִתְחַלְתִּי...

כָּךְ מַסְבִּיר רַבִּי נָתָן אֶת כָּל הַסּוֹד שֶׁל חֲזָרַת הָשַׁ"צ, שֶׁלּוֹקְחִים בֶּן אָדָם אֶחָד שֶׁהוּא הַשָּׁלִיחַ שֶׁל הַצִּבּוּר – 'שְׁלִיחַ צִבּוּר', וְהוּא עֲכְשָׁו מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁאָכֵן עַכְשָׁו הִתְפַּלַּלְנוּ כָּל אֶחָד אֶת תְּפִלָּתוֹ, אֲבָל עַכְשָׁו מִתְפַּלְּלִים עוֹד הַפַּעַם!

וּבֶאֱמֶת יֵשׁ מִצְוָה גְּדוֹלָה לְצֵאת לַחַזָּן, וְלַעֲנוֹת "אָמֵן" עַל כָּל בְּרָכָה בְּכַוָּנָה; אֵצֶל הָעוֹלָם קְצָת מְזַלְזֵל הָעִנְיָן הַזֶּה, בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא מְדַבְּרִים בְּעֵת חֲזָרַת הָשַׁ"צ, שֶׁעַל זֶה כּוֹתֵב מָרָן בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לָשׁוֹן מְאֹד 'חֲרִיפָה' (אֹרַח חַיִּים, סִימָן קכד, סָעִיף ז): **"לֹא יָשִׂיחַ שִׂיחַת חֹלִין בְּשָׁעָה שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר הַתְּפִלָּה, וְאִם שָׂח הוּא חוֹטֵא, וְגָדוֹל עֲוֹנוֹ מִנְּשׁוֹא, וְגוֹעֲרִים בּוֹ"**; הַחַזָּן חוֹזֵר אֶת הַתְּפִלָּה וְאַתָּה מְדַבֵּר עִם מִשֶּׁהוּ אַחֵר?!... מָרָן פּוֹסֵק שֶׁמּוֹכִיחִים אוֹתוֹ עַל כָּךְ.

מַדּוּעַ? **כִּי דַּוְקָא עַכְשָׁו מַגִּיעָה שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה! תַּקְשִׁיב לַחַזָּן, תַּעֲנֶה "אָמֵן"! מִי שֶׁעוֹנֶה "אָמֵן" עַל בְּרָכָה זֶה אַפְלוּ יוֹתֵר גָּדוֹל מִן הַמְּבָרֵךְ, כִּי מִקֹּדֶם בֵּרַכְתָּ אֶת הַבְּרָכוֹת, וְעַכְשָׁו אַתָּה עוֹנֶה "אָמֵן", וּבָזֶה אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת הַחֲתִימָה!**

וְעַל כֵּן לֹא מְדַבְּרִים בְּעֵת חֲזָרַת הָשַׁ"צ, וְכֵן לֹא לוֹמְדִים אָז שׁוּם דָּבָר; יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁבְּעֵת חֲזָרַת הָשַׁ"צ הֵם נַעֲשִׂים הַמַּתְמִידִים הֲכִי גְּדוֹלִים... מַשְׁלִימִים אֶת הַשְּׁעוּרִים, מְחַדְּשִׁים חִדּוּשֵׁי תוֹרָה... מוֹהַרְא"שׁ דִּבֵּר הַרְבֵּה פְּעָמִים מִזֶּה, וְזֶה דָּבָר פָּשׁוּט הַמּוּבָא בְּכָל מָקוֹם.

וְאָז הוּא הַמִּבְחָן לָאָדָם מָה עוֹשֶׂה בְּעֵת חֲזָרַת הָשַׁ"צ, וְאִם מַקְשִׁיב וְעוֹנֶה "אָמֵן" בְּשִׂמְחָה, אָז הוּא מַעֲלֶה אֶת הַתְּפִלָּה...

כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מַתְחִילִים אֶת הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת, כְּבָר בַּבְּרָכָה הַשְּׁלִישִׁית – "אַתָּה קָדוֹשׁ" – אֲנַחְנוּ זוֹכִים כְּבָר לְהַגִּיעַ לְמַעֲלָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִמַּה שֶׁהִתְחַלְנוּ, כִּי מִקֹּדֶם **סִפַּרְנוּ** אֶת הַסִּפּוּר מָה הַמַּלְאָכִים עוֹשִׂים, אֲבָל עַכְשָׁו, כְּשֶׁגָּמַרְנוּ אֶת הָעֲמִידָה, וּכְבָר הִתְחַלְנוּ אֶת חֲזָרַת הָשַׁ"צ, אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים: **"נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ כְּנַעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ הַמַּשְׁלִשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה"** – הָבָה וְנָשִׂים לֵב מָה אוֹמְרִים פֹּה: **"נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ"** – אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים עַכְשָׁו קְדֻשָּׁה בְּדִיּוּק **"כְּנַעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ"** – כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים; זֹאת אוֹמֶרֶת, שֶׁעָלֵינוּ דַּרְגָּה, וּכְבָר אָנוּ כְּאִלּוּ בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁעָלָיו סִפַּרְנוּ מִקֹּדֶם בִּבְרִכּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, וְאָז הִתְפַּעֲלְנוּ מְאֹד מָה הַמַּלְאָכִים עוֹשִׂים – "בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים" וְכוּ', עַכְשָׁו הִגַּעְנוּ

לְאוֹתוֹ עִנְיָן: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנַחְנוּ גַּם כֵּן מַקְדִּישִׁים אוֹתְךָ בְּדִיּוּק כְּמוֹהֶם!**

וַאֲנַחְנוּ מַעֲלִים אֶת עַצְמֵנוּ: "קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ", כְּדֶגְמַת מַלְאָכִים שֶׁעוֹמְדִים בִּמְקוֹמָם, וַאֲנַחְנוּ מַעֲלִים אֶת עַצְמֵנוּ לְשָׁם.

בִּתְפִלַּת מוּסָף בַּאֲמִירַת "כֶּתֶר" גַּם כֵּן אוֹמְרִים אֶת הַלָּשׁוֹן הַזֹּאת: "**יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ**" – 'יַחַד' הוּא עִנְיָן אַחְדוּתֵנוּ עִם הַמַּלְאָכִים, כְּמוֹ שֶׁמַּתְחִילִין לוֹמַר שָׁם: "**כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ ה' אֱלֹקֵינוּ מַלְאָכִים הַמּוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל**" – אֲנַחְנוּ עַכְשָׁו בְּיַחַד!

אֲבָל אַחַר כָּךְ אֲנַחְנוּ מַמְשִׁיכִים אֶת הַתְּפִלָּה...

אָדָם יָכוֹל לִשְׁמֹעַ כָּל זֹאת וְלוֹמַר: "נוּ, מַה יָּכוֹל לִהְיוֹת כְּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה?"... סִפַּרְנוּ מֵהַמַּלְאָכִים, הִגַּעְנוּ כְּבָר לְדַרְגָּה שֶׁגַּם אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים, וּמַה יָּכוֹל לִהְיוֹת יוֹתֵר מִזֶּה?...

אֲבָל יֶשְׁנָהּ קְדֻשָּׁה שְׁלִישִׁית, וְנִקְרֵאת "**קְדֻשָּׁה דִּסִּדְרָא**", שֶׁהִיא בֶּאֱמֶת לְמַעְלָה מֵהַכֹּל... וְהַהַקְדָּמָה שֶׁמַּקְדִּימִים שָׁם לוֹמַר, הִיא: "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**" – **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה, הַקְּדֻשָּׁה הַכִּי גְּבוֹהָה הִיא "יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל"** – שֶׁאֲנַחְנוּ כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֶת הַגּוּף הָעָב וְהַגַּס הַזֶּה, וַאֲנַחְנוּ אַף עַל פִּי כֵן הִתְאַמַּצְנוּ וְהִתְפַּלַּלְנוּ וְעָלִינוּ דֶּרֶךְ הַדִּ' קוֹמוֹת הַלָּלוּ, וְעַכְשָׁו אָמְנָם אֲנַחְנוּ מַתְחִילִים לָרֶדֶת, אֲבָל מַהוּ שֶׁאָנוּ יוֹרְדִים – יוֹרְדִים וּבוֹרְחִים? לֹא! **אֲנַחְנוּ עַכְשָׁו מְקַשְּׁרִים אֶת עַצְמֵנוּ לְכָזֹאת מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַכְשָׁו רוֹצֶה רַק אֶת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁלָּנוּ**, שֶׁזֶּה "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**" – כְּבְיָכוֹל, עַכְשָׁו, הַנַּחַת רוּחַ הַכִּי גְּדוֹלָה זוֹ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁלָּנוּ!

וּבֶאֱמֶת מוּבָא, שֶׁ'קְדֻשָּׁה דִּסִּדְרָא' הִיא מְאֹד גְּבוֹהָה; כָּל הַשָּׁבוּעַ עוֹשִׂים אֶת זֶה מִיָּד אַחַר תְּפִלַּת הָעֲמִידָה וְכוּ', אֲבָל בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַזְּמַן הַכִּי נַעֲלֶה הוּא 'רַעֲוָא דְּרַעֲוִין', עַל כֵּן אוֹמְרִים אֶת זֶה בִּתְפִלַּת מִנְחָה – "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**", כִּי אָז הוּא הַזְּמַן הַכִּי גְּבוֹהַּ שֶׁל הַשָּׁבוּעַ – 'רַעֲוָא דְּרַעֲוִין', עַל כֵּן מַשְׁאִירִים אֶת זֶה לִזְמַן זֶה, אַף בְּכָל הַשָּׁבוּעַ אוֹמְרִים זֹאת אַחַר שֶׁעָבַרְנוּ אֶת כָּל ד' הַשְׁלַבִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה, וְגַם אָמַרְנוּ תַּחֲנוּן.

תַּחֲנוּן זוֹ הַתְּפִלָּה הַכִּי גְּבוֹהָה, שֶׁאָדָם אָז מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְנַמְרֵי לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – "**לְדָוִד אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא**", אָדָם מְדַבֵּק עַצְמוֹ לְנַמְרֵי אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! הִנֵּה הוּא הָיָה בְּמָקוֹם מְאֹד גָּבוֹהַּ – בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה, וְאַחַר כָּךְ יָרַד,

וְעַכְשָׁו הוּא מוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! זוֹ עֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה מְאֹד!

בִּימֵי שִׂמְחָה – שֶׁלֹּא אוֹמְרִים בָּהֶם תַּחֲנוּן, פּוֹעֲלִים אֶת כָּל זֶה עִם הַשִּׂמְחָה שֶׁל הַיּוֹם, אֲבָל בְּיָמִים רְגִילִים אוֹמְרִים אֶת הַתַּחֲנוּן, וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הַתַּחֲנוּן הִיא תְּפִלָּה מְאֹד מְאֹד גְּבוֹהָה, כָּאָמוּר.

צַדִּיקִים דִּקְדְּקוּ מְאֹד לוֹמַר תַּחֲנוּן בַּזְּמַנִּים שֶׁאוֹמְרִים; יֵשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁמְּחַפְּשִׂים רַק אֵיךְ לֹא לוֹמַר וְכוּ', וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁזֶּה יוֹמָא דְּפַגְרָא – יֵשׁ עִנְיָן שֶׁל שִׂמְחָה, פּוֹעֲלִים אֶת זֶה בַּשִּׂמְחָה שֶׁל הַיּוֹם, אֲבָל בְּדֶרֶךְ כְּלָל צְרִיכִים לְדַקְדֵּק מְאֹד בַּאֲמִירַת תַּחֲנוּן.

אַחַר שֶׁאָמַרְנוּ תַּחֲנוּן, אֲנַחְנוּ מַגִּיעִים לָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁל "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**" – שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה אֶת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁלָּנוּ, שֶׁזֶּה הַכִּי גָּבוֹהַּ!

וְרַבֵּנוּ אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן א), שֶׁצְּרִיכִים אָז לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ בְּיַחַד עִם כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁהַמַּלְאָכִים לֹא יְקַטְרְגוּ, כִּי הַמַּלְאָכִים מַתְחִילִים לְקַנְאוֹת בָּנוּ... בִּבְרִכּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע הִתְחַלְנוּ לְסַפֵּר עַל מַה שֶׁהַמַּלְאָכִים עוֹשִׂים, וְאָז אֲנַחְנוּ מְקַנְּאִים בָּהֶם – שֶׁיֵּשׁ כָּזֶה דָּבָר שֶׁהֵם "מְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמַעֲרִיצִין וּמַקְדִּישִׁין וּמַמְלִיכִין" וְכוּ', אָדָם אוֹמֵר אֶת זֶה בְּהִתְפַּעֲלוּת וּבְקִנְאָה, אֲבָל אַחַר כָּךְ אֲנַחְנוּ עוֹלִים: "נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ **כְּנַעַם**" וְכוּ' – כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים, אוּלָם אַחַר כָּךְ עוֹלִים יוֹתֵר מִזֶּה – "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**"...

בֹּאוּ וְנַזְכִּיר אֶת עַצְמֵנוּ אֵיךְ אֲנַחְנוּ עוֹלִים: אֲנַחְנוּ פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם עִם הַגּוּף הַגַּשְׁמִי, עִם כָּל הַדְּבָרִים שֶׁמְּנַסִּים לְהַפְרִיד אוֹתָנוּ, וּלְהַרְאוֹת לָנוּ כְּאִלּוּ זֶה נִפְרָד – אֹכֶל, שְׁתִיָּה, פַּרְנָסָה, חֲתֻנָּה, בַּיִת, גִּדּוּל יְלָדִים, זֶה גַּשְׁמִיּוּת... וְאָדָם מִתְגַּבֵּר וְיוֹדֵעַ: **מַה זּוֹ 'גַּשְׁמִיּוּת'? הֲרֵי זֶה "מַפְלִיא לַעֲשׂוֹת" – זֶהוּ הַפֶּלֶא הַכִּי גָּדוֹל, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹרִיד אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ לְתוֹךְ גַּשְׁמִיּוּת, זֶה הַחִדּוּשׁ שֶׁבְּתוֹךְ כָּל הַחִדּוּשִׁים!**

וְגַם יֵשׁ לָאָדָם עֲדַיִן כֹּחַ הַבְּחִירָה, לִבְחֹר בַּטּוֹב אוֹ בְּהֶפֶךְ, וְלִכְאוֹרָה אֵיךְ זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת? הֲרֵי אַתָּה 'חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל', יֵשׁ לְךָ נְשָׁמָה, מֵאֵיפֹה יֵשׁ לְךָ אֶפְלוּ כֹּחַ לִבְחֹר?... הַנְּשָׁמָה שֶׁלְּךָ צְרִיכָה לִהְיוֹת כֻּלָּהּ חֲבוּקָה וְדְבוּקָה בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא... אֲבָל זֶה הַטֶּבַע שֶׁל הַבְּרִיאָה, זֶה הַחִדּוּשׁ!

וְרַבֵּנוּ מַסְבִּיר בְּזֶה סוֹד גָּדוֹל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סד), שֶׁיֵּשׁ עִנְיָן

שֶׁל 'חֶלֶל הַפָּנוּי', הַיְנוּ בְּתוֹךְ כָּל הַבְּרִיאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גַּם בּוֹרֵא מָקוֹם שֶׁנִּרְאֶה כְּאִלּוּ הוּא פָּנוּי מֵאֱלֹקוּת, וְהָעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ הִיא לְמַלְאוֹת גַּם אֶת הֶ'חָלָל הַפָּנוּי' עִם אֱלֹקוּת, לָדַעַת שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין, וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, שֶׁזֶּה הַשִּׁיר שֶׁל אֱמוּנָה שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד לָבוֹא – כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ.

הַכְּלָל, שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת, וּמַה שֶּׁחָשַׁבְתָּ שֶׁהוּא פָּנוּי – זֶה בִּכְלָל לֹא פָּנוּי, רַק בַּמֹּחַ שֶׁלְּךָ הָיָה פָּנוּי, אֲבָל זֶה רַק דִּמְיוֹן... וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל לְהִתְבּוֹנֵן בְּזֶה הוּא מֵבִין: **אִם הַכֹּל אֱלֹקוּת, אֲפִלּוּ שֶׁנִּדְמֶה לִי שֶׁזֶּה פָּנוּי מֵאֱלֹקוּת, בֶּאֱמֶת זוֹ חֲתִיכָה אַחַת שֶׁל אֱלֹקוּת!**

שֶׁזֶּה הָיָה הַגִּלּוּי שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, שֶׁגִּלָּה אֵיךְ שֶׁיֵּשׁ הִשְׂגָּחָה בְּכָל דָּבָר – אִם קַשׁ נָפַל מִן הָעֲגָלָה בְּכִוּוּן מְסֻיָּם וְלֹא בְּכִוּוּן אַחֵר, יֵשׁ בָּזֶה כַּוָּנָה עֶלְיוֹנָה... שָׁמַעְתָּ אֵיזֶה גִּוּי מְדַבֵּר – יֵשׁ בָּזֶה אֱלֹקוּת! וְכַמּוּבָן, **כָּל פֶּרֶט וּפֶרֶט שֶׁל חַיֵּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, זֶה קָשׁוּר לֶאֱלֹקוּת.**

זֶה דָּבָר שֶׁמַּלְאָכִים לֹא מַגִּיעִים אֵלָיו, הֵם שִׂכְלִיִּים נִפְרָדִים, מַלְאֲךְ כֵּלוֹ נְשָׁמָה, הֵם עוֹבְדִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּפִי עִנְיָנָם, וְיֵשׁ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִבְאֵי צְבָאוֹת שֶׁל מַלְאָכִים, וְאַף עַל פִּי כֵן: "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**" – אֲצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּל כָּךְ חָשׁוּב מֵהַכֹּל הַתְּהִלָּה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל אָדָם כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם!

וְאָדָם צָרִיךְ לְהָבִין אֶת זֶה, וְשֶׁזֶּה כָּל הַתַּכְלִית שֶׁלּוֹ, עַל זֶה הוּא הִגִּיעַ לָזֶה הָעוֹלָם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹרִיד אֶת נִשְׁמָתוֹ מִשָּׁרְשָׁהּ – תַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים – לְתוֹךְ גּוּף גַּשְׁמִי, וְלָמָּה? כְּדֵי לְקַבֵּל, כְּבְיָכוֹל, אֶת הַתַּעֲנוּג הַזֶּה, שֶׁאָדָם מַתְחִיל לְהִתְבּוֹנֵן שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת, וּמֵרֹב שֶׁמִּתְבּוֹנֵן שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת הוּא צָרִיךְ לְהַאֲמִין שֶׁהַדְּבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים הָעוֹמְדִים לְפָנֵי עֵינָיו הֵם אָכֵן גַּשְׁמִיּוּת... [וְכַנַּ"ל בְּדִבְרֵינוּ עַל אֱמוּנָה], הַיְנוּ שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְכָזֶה מַבָּט מְזַכֵּךְ, שֶׁאָמְנָם הוּא תּוֹפֵס אֶת הַחֵפֶץ הַגַּשְׁמִי בְּיָדָיו, אֲבָל הוּא מֵבִין שֶׁזּוֹ חֲתִיכָה אַחַת שֶׁל אֱלֹקוּת!

זֶה הַלִּמּוּד שֶׁרַבֵּנוּ רוֹצֶה לְהַכְנִים בָּנוּ, שֶׁנִּחְיֶה 'חַיֵּי נֶצַח' גַּם בְּחַיִּים חִיּוּתֵנוּ כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְנַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה לֹא בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁאָנוּ חוֹשְׁבִים – יֵשׁ בְּעָיָה כָּזוֹ וּבְעָיָה אַחֶרֶת, וְאָדָם מִתְסַכֵּל וְשָׁבוּר וְכוּ', **זֶה בִּגְלַל שֶׁנִּתַּקְתָּ אֶת הָעִנְיָן מֵהַשָּׁרֶשׁ!** אִם הָיִיתָ מַתְחִיל לְהִתְבּוֹנֵן – זֶה הָיָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, וְלֹא מְשַׁנֶּה בְּאֵיזֶה מַצָּב, אִם זֶה בָּחוּר שֶׁהוּא מְחַכֶּה לְהִתְחַתֵּן וְלִמְצֹא אֶת בַּת זוּגוֹ, וְעוֹבֵר עָלָיו, וְהוּא צָרִיךְ

מַמָּשׁ רַחֲמֵי שָׁמַיִם לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, אֵיךְ? בַּמֶּה הוּא מַחֲזִיק מַעֲמָד? **שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁזֹּהִי הָרָצוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאִם צַר לִי, וַאֲנִי עוֹבֵר תְּקוּפָה לֹא קַלָּה, יֵשׁ לִי לְמִי לִפְנוֹת! הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַכֶּה וּמְצַפֶּה לִי!**

אָדָם צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁחַפָּרוֹן בָּא רַק כְּדֵי לְמַלְאוֹת אוֹתוֹ עִם תְּפִלָּה וְחִבּוּר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! שֶׁזּוֹ גְּמָרָא מְפֹרֶשֶׁת (יְבָמוֹת סד.): **מִפְּנֵי מָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עֲקָרִים? מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים;** וְהַלָּשׁוֹן בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה כא, ה): **לִתְפִלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל** – שֶׁל כָּל יְהוּדִי!

וְזֶה לֹא רַק כְּמוֹ שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב, שֶׁהִנֵּה הִגִּיעָה אֵיזוֹ בְּעָיָה וְאֵיזוֹ צָרָה חַס וְשָׁלוֹם, אָז מָה עוֹשִׂים עַכְשָׁיו? מִתְפַּלְּלִים... אֶלָּא יוֹתֵר מִזֶּה: כָּל הַבְּעָיָה וְכָל הַצָּרָה הִגִּיעָה כְּדֵי שֶׁתִּפְתַּח אֶת הַפֶּה וּתְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!

זֶה כְּבָר עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי... שֶׁאַתָּה מֵבִין שֶׁהַחַפָּרוֹן הִגִּיעַ לְךָ רַק כְּדֵי שֶׁתַּכְנִיעַ אֶת עַצְמְךָ וְתַכִּיר מֵאֵיפֹה בָּא הַחַפָּרוֹן וּמִמֵּילָא יִתְמַלֵּא הַחַפָּרוֹן...

אָדָם שֶׁמְּקַבֵּל כָּל דָּבָר בְּקַלּוּת – "הִתְחַתַּנְתִּי בְּגִיל צָעִיר, יֵשׁ לִי יְלָדִים" וְכוּ', עָלָיו לְהִתְבּוֹנֵן: **נִזְכַּרְתָּ רֶגַע אֶחָד מִי הֵבִיא לְךָ אֶת כָּל זֶה? תִּתְבּוֹנֵן אֵיךְ בְּכָל עֵת וָרֶגַע אַתָּה צָרִיךְ עוֹד רַחֲמֵי שָׁמַיִם עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁל הַחַיִּים – עַל הַבְּרִיאוּת שֶׁלְּךָ וְשֶׁל אִשְׁתְּךָ וְהַיְלָדִים, פַּרְנָסָה, וְהַכֹּל!**

אֲבָל אִם הַכֹּל הָיָה מַגִּיעַ לָאָדָם בְּלִי זֶה – לֹא הָיָה קַל לוֹ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ עַל זֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמַּגִּיעַ אֵיזֶה חַפָּרוֹן, עַל יְדֵי זֶה אָדָם מַכִּיר: "חָסֵר לִי? אֲנִי יוֹדֵעַ מֵאֵיפֹה הַחַפָּרוֹן"... וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן פט) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים ח, ו) "**וַתְּחַסְּרֵהוּ מְּעַט מֵאֱלֹהִים**", שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב "זֶה הַחַפָּרוֹן שֶׁלִּי", אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה הַחַפָּרוֹן שֶׁל הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְגַלֶּה לְךָ שֶׁדָּבָר זֶה חָסֵר כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה שֶׁתִּתְפַּלֵּל כְּדֵי לְמַלְאוֹת אֶת הַחַפָּרוֹן הַזֶּה.

נְצַטֵּט אֶת לְשׁוֹן רַבֵּנוּ שָׁם, שֶׁהִיא הַפְּלֵאָ וְפֶלְאִ: "**הִנֵּה יָדוּעַ, כִּי כָּל מַה שֶּׁחָסֵר לָאָדָם הֵן בִּרְוָחֵנִי הֵן בִּגַּשְׁמִי, הַחַפָּרוֹן הוּא בְּהַשְׁכִינָה**" – וְהוּא פֶּלֶא, הִנֵּה בָּחוּר צָרִיךְ יְשׁוּעָה, חָסֵר לוֹ הַשִּׁדּוּךְ שֶׁלּוֹ, אוֹ אֶחָד שֶׁצָּרִיךְ יְלָדִים, שָׁלוֹם בַּיִת, פַּרְנָסָה, כָּל אֶחָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, לְכְאוֹרָה זֶה חָסֵר לוֹ בִּלְבַד, אֲבָל מְגַלֶּה רַבֵּנוּ שֶׁהַחַפָּרוֹן הוּא בַּשְּׁכִינָה.

מָה הַכַּוָּנָה שֶׁהַחַפָּרוֹן בַּשְּׁכִינָה? הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לָנוּ וְרוֹצֶה שֶׁנִּתְבּוֹנֵן

וְנָבִין שֶׁכָּל הַחִסָּרוֹן הַזֶּה בָּא כְּדֵי לְחַבֵּר אוֹתְךָ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! בְּלִי הַחִסָּרוֹן הַזֶּה – הַכֹּל בְּסֵדֶר... וְאַתָּה עָלוּל מְאֹד לִשְׁכֹּחַ "מֵאַיִן בָּאתָ וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ", אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ חִסָּרוֹן – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לְךָ וּמְגַלֶּה לְךָ שֶׁהַחִסָּרוֹן הוּא בַּשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה – בַּנְּשָׁמָה שֶׁלְּךָ, וְהָעֵצָה שֶׁלְּךָ הִיא לְהִתְפַּלֵּל, וְעַל יְדֵי זֶה הַנְּשָׁמָה חוֹזֶרֶת לְשָׁרְשָׁהּ...

זֶה נִקְרָא "חַיֵּי נֶצַח", שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם זוֹכֶה לִחְיוֹת חַיֵּי נֶצַח, וְהוּא מַעֲלֶה אֶת כָּל גַּשְׁמִיּוּת הַבְּרִיאָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאֶת זֶה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת רַק בֶּן אָדָם פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם!

וְאֶת הָעִנְיָן הַזֶּה אֲנַחְנוּ חוֹזְרִים וּמַזְכִּירִים בְּפִיּוּטֵי תְּפִלּוֹת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים – רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים [לָאַשְׁכְּנַזִּים יֵשׁ אֶת זֶה בַּפִּיּוּטִים], וּבְכַמָּה קְטָעִים בְּפִיּוּטִים אֵלּוּ מְסַפְּרִים אֵיךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הַמַּלְאָכִים וּשְׂרָפִי מַעְלָה וְכוּ', וְאָז אוֹמְרִים: "**וְאָבִיתָ תְּהִלָּה**" – 'וְרָצִיתָ תְּהִלָּה', "**מְגוּשֵׁי עָפָר, מִקְרוּצֵי חֹמֶר**" – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה אֶת הַתְּהִלָּה וְהַתְּפִלָּה שֶׁלָּנוּ!

[הָיוּ צַדִּיקִים שֶׁהִתְעוֹרְרוּ מְאֹד בְּאָמְרָם אֶת הַמִּלִּים הָאֵלּוּ, וְהָיוּ מוֹרִידִים נְחָלֵי דְּמָעוֹת מֵהַדְּבָרִים הַלָּלוּ; רַבֵּנוּ מְצַטֵּט אֶת הַלָּשׁוֹן הַזֹּאת (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד; חֵלֶק ב, סִימָן ז), וְזֶה הַפִּימָן שֶׁרַבֵּנוּ גַּם כֵּן הָיָה אוֹמֵר אֶת זֶה].

וּבָזֶה אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לְךָ הַמּוֹן מַלְאָכִים וּצְבָאֵי מַעְלָה, אֲבָל "אָבִיתָ תְּהִלָּה מְגוּשֵׁי עָפָר, מִקְרוּצֵי חֹמֶר" – אַתָּה רוֹצֶה אֶת הַתְּהִלָּה וְהַתְּפִלָּה שֶׁלָּנוּ, כָּאן!**

וּתְפִלָּה שֶׁל אֵילּוּ בְּנֵי אָדָם רוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? לִכְאוֹרָה רַק שֶׁל צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְכוּ', **לֹא! אֶלָּא מָה? "מְגוּשֵׁי עָפָר, מִקְרוּצֵי חֹמֶר"** – אֵלּוּ לְשׁוֹנוֹת מְאֹד מְעוֹרְרוֹת, מְצַיְּרִים מַה זֶּה בֶּן אָדָם, כַּמָּה הוּא גַּשְׁמִי, עָב וְגַס, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ – "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**"...

לְפִי זֶה כְּבָר יֵשׁ לָנוּ קְצָת מוּבָן בְּחִבּוּר שֶׁל '**אַחֲרֵי מוֹת – קְדֹשִׁים**', אֵיךְ מְחַבְּרִים אֶת שְׁנֵי הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ – 'אַחֲרֵי מוֹת' וְ'קְדֹשִׁים'? **שֶׁאָדָם יָכוֹל לִחְיוֹת כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָזוֹ חֲבָנָה שֶׁל "אַחֲרֵי מוֹת" – תָּמִיד מִתְבּוֹנֵן עַל הַתַּכְלִית, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַחַיִּים הַגַּשְׁמִיִּים זֶה לֹא הַתַּכְלִית, וְהוּא לֹא יִשָּׁאֵר כָּכָה...**

מוֹהַרְא"שׁ הָיָה תָּמִיד מַלְבִּישׁ אֶת זֶה בְּתֵבַת 'אֱמֶת' – א'הֱיֵה מֵ'ת', שֶׁאָדָם

יוֹדֵעַ: אֶצְטָרֵךְ פַּעַם לַעֲזֹב אֶת הָעוֹלָם, וַאֲנִי חַי כְּבָר עַכְשָׁו אֶת הַיְדִיעָה הַזֹּאת, וַאֲנִי תָּמִיד מְיַחֵד זְמַן לַחֲשֹׁב אֵיפֹה אֲנִי כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם!

וְזֶהוּ הַקֶּשֶׁר לִ'**קְדֹשִׁים**' – בָּזֶה מַגִּיעִים לְכָל הַקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה – "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**".

וְכָל זֶה דַּוְקָא בְּגִלַּל שֶׁיֵּשׁ אֶצְלֵנוּ מֻשָּׂג שֶׁל "**אַחֲרֵי מוֹת**", שֶׁאֶת זֶה יְכוֹלִים לְפָרֵשׁ בְּכַמָּה מִינֵי דְּרָכִים שֶׁהַצַּדִּיקִים פֵּרְשׁוּ: '**אַחֲרֵי מוֹת**' זֶה לָשׁוֹן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ, עִנְיָן שֶׁל קִדּוּשׁ ה', כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי"ע בְּ'צֶעטְיל קָטָן' (סְעִיף א): "**בְּכָל עֵת וָרֶגַע שֶׁהוּא פָּנוּי מִן הַתּוֹרָה, וּבִפְרָט שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בָּטֵל לְבַדּוֹ בַּחֶדֶר, אוֹ שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לִישֹׁן, יִהְיֶה מְהֹרָהָר בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל** (וַיִּקְרָא כב, לב – פָּרָשַׁת שָׁבוּעַ הַבָּא) "**וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**", **וִידַמֶּה בְּנַפְשׁוֹ וְיצַיֵּר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ בְּאִלּוּ אֵשׁ גָּדוֹל וְנוֹרָא בּוֹעֵר לְפָנָיו עַד לֵב הַשָּׁמַיִם, וְהוּא בִּשְׁבִיל קִדֻּשַׁת ה' יִתְבָּרַךְ שׁוֹבֵר אֶת טִבְעוֹ, וּמַפִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהָאֵשׁ עַל קִדּוּשׁ ה' יִתְבָּרַךְ, וּמַחְשָׁבָה טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה, וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ שׁוֹכֵב וְיוֹשֵׁב בָּטֵל, רַק מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא;** עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וְזֶהוּ עִנְיָן שֶׁל '**אַחֲרֵי מוֹת**', שֶׁאָדָם יָכוֹל תָּמִיד לַחֲשֹׁב: הִנֵּה מָה אֲנִי עוֹשֶׂה עַכְשָׁו? אֵיךְ אֲנִי מוּכָן לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם? וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה לִ'**קְדֻשִּׁים**'.

פִּתְגָּם הָעוֹלָם יָדוּעַ לְכֻלָּם, שֶׁנּוֹהֲגִין לוֹמַר: "**אַחֲרֵי מוֹת – קְדֻשִּׁים**", דְּהִנֵּה כְּשֶׁהַצַּדִּיק חַי, לֹא מַכִּירִים אוֹתוֹ, אֶלָּא רַק אַחַר שֶׁהוּא נִפְטַר אוֹמְרִים 'קְדֻשִּׁים' – "אֵיזֶה קָדוֹשׁ הוּא הָיָה!"...

הַצַּדִּיקִים, בִּימֵי חַיֵּיהֶם, כְּשֶׁהֵם חַיִּים בָּזֶה הָעוֹלָם, הֵם מַכְנִיסִים בָּנוּ אֶת הַיְדִיעָה הַזֹּאת כְּבָר עַכְשָׁו, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֶּאֱמֶת דָּבָר כָּזֶה שֶׁרַק אַחַר כָּךְ נִזְכָּרִים "אֵיזֶה צַדִּיק הָיָה"...

מוֹהַרָא"שׁ הָיָה רָגִיל לְהַגִּיד הַרְבֵּה, שֶׁהִנֵּה הָיוּ הַרְבֵּה צַדִּיקִים שֶׁחָיוּ אִתָּנוּ בַּדּוֹר שֶׁלָּנוּ, וְשׁוֹאֲלִים בֶּן אָדָם: "רָאִיתָ פַּעַם אֶת הַצַּדִּיק הַזֶּה? קִבַּלְתָּ פָּנָיו? דִּבַּרְתָּ אִתּוֹ מִלָּה?" הוּא עוֹנֶה: "לֹא יָצָא לִי"... וְהִנֵּה אַחַר כָּךְ הוּא מַתְחִיל לִקְרֹא בְּכָל מִינֵי מְקוֹמוֹת "אֵיזֶה צַדִּיק הוּא הָיָה" – הוּא קוֹרֵא סִפּוּרִים, כָּל מִינֵי אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, וְגַם דִּבְרֵי תוֹרָה, וְתוֹהֶה לְעַצְמוֹ: "אֲנִי הָיִיתִי יָכוֹל לָלֶכֶת אֲלָיו, לִשְׁמֹעַ מִמֶּנּוּ וְלִרְאוֹת אוֹתוֹ?" הוּא לֹא מוֹחֵל לְעַצְמוֹ עַל זֶה שֶׁהִתְבַּטֵּל מִזֶּה... וּמִתְקַנֵּים אֶצְלוֹ בְּאֹפֶן שְׁלִילִי '**אַחֲרֵי מוֹת קְדֻשִּׁים**' – רַק '**אַחֲרֵי מוֹת**'

הוּא מֵבִין שֶׁהָיוּ אֵלּוּ 'קְדֹשִׁים' [יֵשׁ מוֹסִיפִים גַּם חִבּוּר פָּרָשַׁת אֱמוֹר: **'אַחֲרֵי מוֹת – קְדֹשִׁים – אֱמוֹר'**, רַק אַחַר מִיתָתָם **אוֹמְרִים** שֶׁהָיוּ קְדוֹשִׁים].

וְאֲנִי עוֹשֶׂה דָּבָר שֶׁהַמַּלְאָכִים לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת, כִּי לַמַּלְאָךְ אֶת הַנְּשָׁמִיּוּת הַזֹּאת, וְלֹא שַׁיָּךְ אֲצָלוֹ עֲבוֹדָה זוֹ כְּלָל...

אֲבָל רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ: **אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! תָּבִין זֹאת עַכְשָׁו! אַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת עִם מַשָּׂג כָּזֶה שֶׁל "אַחֲרֵי מוֹת"! אָדָם אָמְנָם חַי, אֲבָל הוּא כְּבָר "אַחֲרֵי" כָּל הַשְּׁטוּיוֹת הָאֵלּוּ...**

מַה זֶּה 'מוֹת'? מַהִי 'מִיתָה'? 'מִיתָה' הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר הַנְּשָׁמִיּוּת, כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה עֵסֶק מֵהַנְּשָׁמִיּוּת, וְהוּא טוֹעֵם בָּזֶה, ה' יִשְׁמֹר, אֶלֶף טַעֲמֵי מִיתָה...

מֵהַנְּשָׁמִיּוּת אָדָם לֹא מְקַבֵּל חִיּוּת – אִם הוּא עוֹשֶׂה 'עֵסֶק' מִזֶּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּזֶה לַעֲבוֹדַת ה', חֲרֵי שֶׁהוּא הָפַךְ אֶת הַנְּשָׁמִיּוּת לְרוּחָנִיּוּת, וְעַל יְדֵי זֶה הַמִּיתָה שֶׁלּוֹ הִיא 'חַיֵּי נֶצַח', מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁלֹּא זוֹכֶה לָזֶה – הוּא מִסְכֵּן גָּדוֹל...

אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְ**'אַחֲרֵי מוֹת'** – אַחַר הַמִּיתָה הַזֹּאת, יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהוּא עֲדַיִן חַי בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲבָל הוּא מִתְקַדֵּם, הוּא שָׂם אֶת 'אֲחוֹרָה', הַמַּבָּט שֶׁלּוֹ הוּא לְרוּחָנִיּוּת – **אֲצָטֵרֵךְ סוֹף כָּל סוֹף לַחֲזֹר לְשׁוֹרְשִׁי! וּמִמֵּילָא אֲנִי כְּבָר עַכְשָׁו מְהַפֵּךְ אֶת כָּל הַנְּשָׁמִיּוּת לְרוּחָנִיּוּת,**

וְאָז אָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לַהַבְטָחָה שֶׁל פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ: "**וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ**", וּבְפַשְׁטוּת הַפֵּרוּשׁ הוּא כְּצִוּוּי: "תִּהְיוּ קְדוֹשִׁים", אֲבָל צַדִּיקִים פֵּרְשׁוּ אֶת זֶה בְּתוֹר הַבְטָחָה: "**קְדֹשִׁים תִּהְיוּ" – אַתֶּם תִּהְיוּ קְדוֹשִׁים!** וְלָמָּה? "**כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם**" – אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אֲנִי קָדוֹשׁ, וְאַתֶּם חֵלֶק אֱלוֹקַ מִמַּעַל, אִם כֵּן סוֹף כָּל סוֹף "**קְדֹשִׁים תִּהְיוּ**" – אַתֶּם תִּהְיוּ קְדוֹשִׁים!

וּכְשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ אֶת זֶה – הוּא לֹא מְחַכֶּה, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאִם "**קְדֹשִׁים תִּהְיוּ**", וַאֲנִי צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לְשָׁם, וְזֶה יִהְיֶה הַסּוֹף, אֲנִי כְּבָר מְקַיֵּם אֶת זֶה עַכְשָׁו! עַכְשָׁו אֲנִי כְּבָר מְקַיֵּם "**קְדֹשִׁים תִּהְיוּ**" – אֲנִי מְהַפֵּךְ אֶת כָּל הַחֹל לְקֹדֶשׁ! מִכָּל הַחֹל אֲנִי עוֹשֶׂה שַׁבָּת!

וּכְמוֹ הַלָּשׁוֹן הַמְּזֻכֶּרֶת בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ[1], שֶׁגְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה עַל יְדֵי "**שַׁבָּתוֹת שֶׁל חֹל**", כִּי הַצַּדִּיקִים מַרְאִים לָנוּ אֵיךְ

---

[1] עַיֵּן זֹהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּמִדְבַּר קע"ט ע"ב): **לָא זָזָה שְׁכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּתוֹת וְיוֹם טוֹב, וְאֶפְלוּ בְּשַׁבָּתוֹת דְּחוֹל.**

לַעֲשׂוֹת מֵהַחֹל שַׁבָּת, מַמְשִׁיכִים קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, חַיִּים בְּכָל יוֹם אֶת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁזֶּהוּ הַפָּסוּק הַבָּא מִיָּד: "**אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ**" – 'שַׁבְּתֹתַי' לָשׁוֹן רַבִּים, וְלֹא כְּתִיב "וְאֶת הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹרוּ", וְעַל פִּי הָאָמוּר מוּבָן מְאֹד, כִּי יֵשׁ 'שַׁבָּת' כַּמּוּבָן, אֲבָל יֵשׁ גַּם "שַׁבָּתוֹת דְּחֹל", וְזֶהוּ "**שַׁבְּתֹתַי**", שֶׁאָדָם זוֹכֶה בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ לְהַגִּיעַ לְכָזֹאת עַלְיָה, לְכָזֶה שֵׂכֶל וּלְכָזֶה אוֹר בַּנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא מַתְחִיל לַחֲשֹׁב: רֶגַע, הַשַּׁבָּת תֵּצֵא, וּמָה אֶעֱשֶׂה אָז? **אַתְחִיל לְקַדֵּשׁ אֶת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה עִם קְדֻשַּׁת שַׁבָּת!**

שֶׁזֶּה עִנְיָן מַה שֶּׁסּוֹפְרִים בְּכָל יוֹם "הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת", "שֵׁנִי בְּשַׁבָּת", "שְׁלִישִׁי בְּשַׁבָּת", שֶׁזֶּהוּ (שְׁמוֹת כ, ז) "**זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ**" – לְקַדְּשׁוֹ בְּכָל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה.

נִמְצָא אִם כֵּן, שֶׁהוֹצִיאָנוּ מֵהַפָּרָשִׁיּוֹת הָאֵלּוּ לְמוּדִים נְפָלָאִים רַק מִתֹּאַר וְשֵׁם הַפָּרָשִׁיּוֹת: 'אַחֲרֵי מוֹת – קְדֹשִׁים', הוּא מַפְתֵּחַ גָּדוֹל לְחַיֵּי הַנֶּצַח שֶׁל אָדָם, הָעִקָּר שֶׁיִּזְכֶּה לְ"**אַחֲרֵי מוֹת**" – לַחֲשֹׁב וּלְהִתְבּוֹנֵן מֵהַתַּכְלִית, וְעַל יְדֵי זֶה מַעֲלֶה עַצְמוֹ מֵהַמִּיתָה הַגַּשְׁמִית, דְּהַיְנוּ שֶׁהוּא אָמְנָם עֲדַיִן כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲבָל הוּא מְחַבֵּר אֶת כָּל הַגַּשְׁמִיּוּת לְרוּחָנִיּוּת!

וְכָאָמוּר לְעֵיל שִׂיחַת מוֹהַרְא"שׁ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְכָזֹאת דְּרֻגָּה שֶׁאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ אֵיזֶה דָּבָר גַּשְׁמִי, הוּא 'מַאֲמִין' שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה גַּשְׁמִיּוּת... **בָּרוּר** לִי שֶׁזֶּה רוּחָנִיּוּת, אֵין לִי סָפֵק בְּכָךְ, וַאֲנִי רַק **מַאֲמִין** שֶׁהַגַּשְׁמִיּוּת הַזֹּאת הִיא גַּם 'גַּשְׁמִיּוּת', וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדַרְכֵי נִפְלְאוֹתָיו עָשָׂה דָּבָר כָּזֶה שֶׁיֵּצֵא גַּשְׁמִיּוּת, יֵצֵא הַגּוּף שֶׁלִּי הַגַּשְׁמִי, אֲבָל 'אֲנִי' זֶה בְּעֶצֶם הַנְּשָׁמָה שֶׁלִּי...

וְאָדָם כָּזֶה מַגִּיעַ לְ"**קְדֹשִׁים תִּהְיוּ**", וְלָמָּה? "**כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם**" – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר: אֲנִי קָדוֹשׁ, שֶׁזּוֹהִי קְדֻשַּׁת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהֵיכָן שׁוֹרָה? כָּאָמוּר בִּדְבְרֵי הַפָּסוּק: "**וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**", הַשְׁמָחָה וְהַתְּהִלָּה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁאֲנַחְנוּ מְקַדְּשִׁים אֶת עַצְמֵנוּ, וַאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים אֶת הַכֹּל לְחַבֵּר אֶת הַגַּשְׁמִיּוּת שֶׁלָּנוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָז יֵשׁ לָנוּ הַכֹּל, מִתְמַלְּאִים כָּל הַחֲסֵרוֹנוֹת...

וְכַנַּ"ל בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהַחֲסֵרוֹנוֹת הֵם גַּם בַּשְּׁכִינָה, וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל עַל זֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ – עַל הַשִּׁדּוּךְ, עַל יְלָדִים, עַל שָׁלוֹם בַּיִת, עַל נַחַת מֵהַיְלָדִים, עַל כָּל אֵלּוּ הַחֲסֵרוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ גַּם בַּשְּׁכִינָה, הוּא מְבַקֵּשׁ: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל**

עוֹלָם, תְּמַלֵּא אֶת זֶה: – עַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה שֶׁהַחֻפָּרוֹן מִתְמַלֵּא גַּם בַּשְּׁכִינָה כִּבְיָכוֹל.

הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ פֵּרֵשׁ דִּבְרֵי הַפָּסוּק (תְּהִלִּים כ, ז): **"יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"** – כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ יִהְיוּ לְמַלְּאוֹת אֶת רְצוֹן ה', כִּבְיָכוֹל; תְּמַלֵּא אֶת הַחֻפָּרוֹן בַּשְּׁכִינָה! **הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵבִיא אֶת הַחֻפָּרוֹן כְּדֵי שֶׁתִּתְבּוֹנֵן שֶׁחֶסֶר בְּרוּחָנִיּוּת, תִּתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיְּתַמֵּלֵּא, וְאָז בָּא הַשֶּׁפַע בְּכָל הָעִנְיָנִים, וְלֹא חָסֵר לָאָדָם כְּלוּם...**

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ אֶת הַיְדִיעוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁמַּכְנִיסִים בָּנוּ, וּמְמַלְּאִים לָנוּ אֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁלָּנוּ שֶׁלֹּא נִהְיֶה מֻגְבָּלִים וּצְפוּפִים בְּתוֹךְ הַגַּשְׁמִיּוּת, אֶלָּא נְמַלֵּא אֶת עַצְמֵנוּ בְּרוּחָנִיּוּת, וּמְמֻלָּא יִתְמַלְּאוּ כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת – בָּנַי, חַיַּי וּמְזוֹנַי רְוִיחֵי לְכֻלָּם, הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְנִזְכֶּה לִגְאֻלַּת הַכְּלָל וְהַפְּרָט!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ
הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו
ולהצלחת ליאור אורי בן אלישבע נ"י וכל משפחתו
וכל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה,
האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן
אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה
מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה
שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר
שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן
שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי'
ולע"נ מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו' ניתן לפנות
לטלפון: 052-7691732

כנסו לאתר 'ברסלב שלי'
breslevsheli.co.il

הודפס 'בדפוס מוהרא"ש'